

tejto zamestnateľom ani nemohla byť kontrolovaná. Pri tomto stave veci bez porušenia hmotného práva bola žaloba zamietnutá z dôvodu, že žalobník dostal aj za túto prácu odmenu v mesačnom plate 1.600 Kč (hotovosť, byt, palivo a osvetlenie in natura). I keď v tom chovaní sa žalobníka, že počas svojho zamestnania nežiadal odmenu za túto prácu, nebolo by možno spoznať vzdanie sa nároku na túto odmenu, preca treba naň hľadeť ako na také, z ktorého je opodstatnený záver, že aj sám žalobník pokladal svoje sporné práce za odmenené úhrnkovým platom poberaným od žalovanej strany (vid' rozh. Sb. n. s. č. 10226).

V pokračovaní pred súdom prvej stolice nevznesol žalobník nárok na odmenu za práce, konané v obdobiach podľa § 4 zák. č. 91/1918 Sb. z. a n. nezbytné voľných. Teprv v dôvodoch písomného odvolania uviedol žalobník, že »konal nadprácu aj v nedeľné a sviatočné dni«, ktorú prácu »má mu žalovaná zaplatiť už aj na základe zákona o nedeľnom klúde«. Ide tu tedy o nový žalobný nárok vznesený teprv v odvolacom pokračovaní, o ktorom odvolací súd v smysle § 33, odst. 3 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. nemohol pojednávať. Sem hľadiaca dovolacia sťažnosť je tedy neopodstatnená a odvolávanie sa žalobníka na rozhodnutie Úr. sb. č. 1988 pre tento prípad je nemiestné.

Čís. 16243.

V pochybnosti nemá sa za to, že služebnosť zriadená bola ako nepravidelná (irregulárna); kto túto povahu služebnosti tvrdí, musí ju nepochybné dokázať.

(Rozh. z 19. mája 1937, Rv III 597/36.)

Julius M. a spol. kúpopredajnou smluvou z 24. júna 1928 predali žalobníkom pozemky parc. čí. 466 a 478 a vymienili si pri tom v svoj prospech práva voľného priehonu statku cez odpredané nehnuteľnosti na svoje nehnuteľnosti parc. čí. 476 a 480/1, t. zv. b-cké hole, ktoré ležia za predanými pozemkami. Služebnosť priehonu statku bola v tomto smysle aj do pozemkovej knihy vložená. — Dňa 19. januára 1932 predali Julius M. a spol. tieto t. zv. b-cké hole, parc. č. 476 a 480/1 žalovaným. Podľa stanoviska žalobníkov služebnosť priehonu statku vymienená bola len v prospech M-ovcov, tedy ako služebnosť osobná (irregulárna), tak že si jej výkon neprávom osobujú aj žalovaní. — Žalobou domáhali sa žalobníci rozsudkového výroku, že žalovaní povinní sú uznať výlučné vlastníctvo žalobníkov na parc. č. 466 a 478, a že sa im pod exekúciou zakazuje preháňať dobytok cez tieto pozemky. — Podľa stanoviska žalovaných spomenutá služebnosť zriadená bola ako pozemková, tak že trvá v ich prospech, ako terajších vlastníkov pozemkov parc. č. 476 a 480/1. Ináč bola M-ovcami kúpopredajnou smluvou z 19. januára 1932 na nich aj výslovne prevedená.

Súd I. stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok I. stolice zmenil a žalobe vyhovel tak, že vyriekol, že žalobníkom patrí neobmedzené vlastnícke právo na nehnuteľnosti parc. č. 466 a 478 a že sa žalovaným pod exekúciou zakazuje cez tieto nehnuteľnosti prohňať dobytok. Z dôvodov: Podľa obsahu kúpopredajnej zmluvy z 19. januára 1932 Julius M. a spol. predali žalovaným nehnuteľnosti parc. č. 476 a 480/1 s právom voľného priehonu na tieto cez nehnuteľnosť parc. č. 473 a), teda podľa tejto kúpopredajnej zmluvy boli by s hľadiska služebnosti panujúcimi pozemkami nehnuteľnosti parc. č. 476 a 480/1 a služebným pozemkom parc. č. 473 a), a tak ani jedna zo sporných parc. č. 466 a 478, ktoré si žalobníci nadobudli kúpou od Julia M. a spol. Ale aj keby išlo len o mylné označenie služebného pozemku a v zmluve mali byť miesto parc. č. 473 a) správne uvedené parc. č. 466 a 478, aj vtedy by obrana žalovaných, že M-ovcami vymienená služebnosť je služebnosťou pozemkovou a nie len osobnou (irregulárnou), neobstála, lebo podľa obsahu kúpopredajnej zmluvy z 24. júna 1928, uzavrenej medzi žalobníkmi a M-ovcami, predavateľa, t. j. M-ovci vymienili si vo svoj prospech právo priehonu a vymienili si tiež, že to právo má byť aj pozemnoknižne zabezpečené, teda zase len v ich prospech, kdežto pri zriadení pozemkovej služebnosti sa vymienené právo nevymieňuje v prospech určitej osoby, ale v prospech nehnuteľnosti, t. j. v prospech každého majiteľa tejto nehnuteľnosti a tak doslovné znenie zmluvy poukazuje na vymienenie osobnej (irregulárnej) služebnosti a vôbec nie na vymienenie služebnosti pozemkovej. Na toto poukazuje aj tá okolnosť, že prevedenie tejto zmluvy v pozemkovej knihe sa stalo tiež v tomto smysle a nikto so strany predavateľov proti takémuto zápisu neprotestoval v lehote, stanovenej pre opravné prostriedky. Keďže obsah zmluvy a aj pozemnoknižný zápis svedčí pri právnom stanovisku žalobníkov totiž, že si predavateľa vymienili len pre svoju osobu služebnosť priehonu, povinnosťou žalovaných by bolo toto vyvrátiť a dokázať, že pravá vôľa smluvných strán v čase uzavrenia zmluvy smerovala k vymieneniu pozemkovej služebnosti na nehnuteľnosti parc. č. 466 a 478 v prospech každého majiteľa nehnuteľností parc. č. 476 a 480/1. Toto se však žalovaným nepodarilo dokázať, lebo notár B., ktorý zmluvu osnoval, o pravej vôli smluvných strán nič nevedel svedčiť a svedkovia Julius M. a Koloman M. — ktorí ako smluvné strany, na každý prípad sú zaujatí, a to buď v prospech alebo neprospech žalobníkov, buď v prospech alebo neprospech žalovaných, lebo podľa výsledku sporu môžu byť jednou alebo druhou stranou činení zodpovednými, ba vzhľadom na to, že osvedčením vystaveným už za priebehu sporu rozhodli sa zaujať stanovisko žalovaných, t. j. že ide o pozemkovú služebnosť, sú zaujatými v prospech žalovaných — tiež len o svojom nevyslovenom úmysle podali svedectvo ale žiadnu takú skutkovú okolnosť nevedeli uviesť, z ktorej by bolo možno vyvodiť, že aj kupitelia, t. j. žalobníci boli pro uzavretí zmluvy toho presvedčenia, že v zmluve je vymienená služebnosť nie len pre predavateľov, ale aj pre každého budúceho majiteľa nehnuteľností parc. č. 476 a 480/1. Keďže sa podľa toho žalovaným nepodarilo vyvrátiť doslovný smysel

smluvy čo sa týče spornej služebnosti a nepodarilo sa im dokázať, že vtedy bola vymienená v skutočnosti pozemková služebnosť, je ich obrana proti žalobe neopodstatnená.

Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie.

Z d ô v o d o v:

Neopodstatnená je dovolacia sťažnosť, že odvolací súd porušil ustanovenie § 394 Osp. tým, že proti zneniu žalobného petitu, aby zaviazal žalovaných, že sú povinní uznať »výlučné« vlastníctvo žalobníkov, vyriekol v rozsudku, že žalobníkom prislúcha »neobmedzené« vlastnícke právo, lebo toto osnovanie rozsudkového výroku úplne odpovedá skutkovému prednesu žaloby (actio negatoria).

Neopodstatnená je dovolacia sťažnosť, že žaloba vzhľadom na dosiaľ trvajúci pozemnoknižný vklad spornej služebnosti priehonu statku v prospech odpredavateľov M-ovcov mala byť ako predčasná zamietnutá. Riešenie otázky, či M-ovci vzťažnú služebnosť priehonu statku cez nehnuteľnosti žalobníkov stratili v dôsledku odpredaja nehnuteľnosti žalovaným alebo či táto v dôsledku tohoto odpredaja zanikla, vymyká sa z rámca riešenia tohoto sporu, v ktorom nie je riešený právny pomer medzi žalobníkmi ako kupiteľmi a M-ovcami ako odpredateľmi a dotyčne spornej služebnosti oprávnenými.

Najvyšší súd súhlasí síce s právnym stanoviskom nižších súdov, že v súdenom prípade ide o riešenie právnej otázky, či právnymi predchodcami oboch sporových strán totiž odpredateľmi vdovou Irenou M., Juliom M. a Kolomanom M. na nehnuteľnostiach parc. č. 466 a 478 žalobníkom odpredaných vymienený priehon statku je pozemkovou služebnosťou alebo osobnou resp. nepravidelnou (irregulárnou) služebnosťou; avšak s ohľadom na právne pravidlá o služebnostiach, podľa ktorých žalobníkmi tvrdené zriadenie osobnej resp. nepravedelnej (irregulárnej) služebnosti priehonu statku musí byť nimi bez pochybnosti preukázané, neosvojil si v tomto smere právne stanovisko odvolacieho súdu. Odvolací súd totiž dospel k tomu právnemu záveru, že ide v súdenom prípade o osobnú resp. nepravidelnú služebnosť jedine z obsahu kúpopredajnej smluvy uzavrenej dňa 24. júna 1928 medzi odpredateľmi vdovou Irenou M., Juliem M. a Kolomanom M. a žalobníkmi-kupiteľmi a na základe pozemnoknižného vkladu služebnosti práva priehonu statku v prospech práve menovaných odpredavateľov. Podľa obsahu kúpopredajnej smluvy však je sporné právo priehonu statku cez nehnuteľnosti žalobníkov uvedené výslovne v o v e c n ú s ú v i s l o s ť s b-ickými hoľami, ktoré vtedy ešte naďalej zostaly vo vlastníctve odpredavateľov M-ovcov, a uvedený pozemnoknižný zápis sám je tiež len právnym dôsledkom právneho pravidla, že právom služebnosti sa vlastník zaväzuje, aby v prospech i n e j o s o b y vzhľadom na svoju vec niečo trpel alebo opomíňal. Keďže je tedy právo služebnosti zpravidla vecným, proti každému držiteľovi služebnej veci

účinným právom, odvolacím súdom zdôraznené dve právne skutočnosti (obsah smluvy a pozemnoknižného zápisu) samy o sebe nedostačujú k tomu záveru, že ide v súdenom prípade o osobnú resp. irregulárnu služebnosť priehonu statku.

Odvolací súd tedy porušil právne pravidlo § 269 Osp. tým, že dôkazné bremeno o tom, či v súdenom prípade ide skutočne o odchytku od povahy pozemkovej služebnosti, prevalil na žalovanú stranu, hoci podľa platného práva dôkaz takejto odchylky od povahy služebnosti zaťažuje toho, kto to tvrdí, tedy v súdenom prípade žalobníkov (§ 479 všeob. obč. zák.). Je síce pravda, že odvolací súd pripustil v tomto ohľade žalobníkom navrhované dokazovanie a toto i vykonal, ale výsledok tohoto dokazovania v svojom rozsudku úplne nezhodnotil, keďže sa vôbec nezaoberal výpoveďmi vypočutých žalobníkov a svedkov Julia M. a Kolomana M. označil ako zaujatých.

Okrem toho odvolací súd neučinil predmetom pojednávania tú v rozsudku zistenú skutočnosť, že žalovaní majú pozemnoknižne zaistený voľný priechod cez pozemok parc. č. 473 a), v tom smere, či žalovaní skutočne majú voľný prístup na túto parcelu a s nej samozrejme na im patriace pozemky pak č. 476 a 480/1, a ďalej tú námietku žalobníkov, že im žalovaní v roku 1932 za priehon svojho statku cez nehnuteľnosti žalobníkov parc. č. 466 a 478 zaplatili 125 Kč, v tom smere, či túto úplatu vymienili si žalobníci za priehon statku žalovaných na vtedy žalovanými len arendované m-ské hole, alebo aj im patriace a od M-ovcov kúpené t. zv. b-cké hole, tedy pozemky parc. č. 476 a 480/1 a či žalovaní túto sumu 125 Kč skutočne zaplatili len za priehon ich statku na m-ské hole cez pozemky žalobníkov. Ďalej odvolací súd nemal zreteľ ani na celkovú miestnu situáciu pozemkov sporových strán a najmä pozemkov žalobníkov parc. č. 466 a 478 a dotyčne týchto ani na ich kultúru, či sú totiž zalesnené a užívané ako les (hora) alebo len ako pasienky a nezaoberal sa ani tou námietkou žalovaných, že občania obcí T., Tr. a B. v r. 1932 utvorili »pasienkové spoločenstvo«, podľa stanov ktorého do tohoto pasienkového spoločenstva patria všetky hole spomenutých troch obcí a že pasú všetky statky na týchto holiach a v dôsledku toho je užitek všetkých holí a tedy i pozemkov žalobníkov spoločný.

Ponevác z týchto príčin rozsudok odvolacieho súdu je kusý, pre ktorú okolnosť nie je vec spôsobilá ku konečnému preskúmaniu, preto bolo treba rozsudok odvolacieho súdu podľa § 543 Osp. rozviazať a rozhodnúť ako je hore uvedené. Bude na odvolacom súde, aby pojednávanie v uvedených smeroch doplnil a potom — hľadiac na to, čo je shora uvedené — znova rozhodol tak vo veci samej ako aj o útratách.

Čís. 16244.

I. Zamestnanci, ktorí sa stali povinní penzijným poistením až podľa zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. a ktorí predtým vyňatí boli z poistnej povinnosti pre svoj vek (§ 2, odst. 1 č. 1, vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n.), majú pri predpoklade, že za nich platené boli pred 1. januárom 1929